

Informatiewijzer

Risicoprofiel & beleggingsbeleid

Duisenburgh Vermogensregie B.V.

Eindhovenseweg 67

5582HR WAALRE

T 040-222 21 12

E info@duisenburgh.nl

I www.duisenburghvermogensregie.nl

©

December 2015

1. Wat wilt u met uw vermogen kunnen doen?

- Het beste advies begint bij uw portefeuilleprofiel
- Het gekozen portefeuilleprofiel ligt niet voor altijd vast

2. Wat bepaalt uw portefeuilleprofiel?

- Hoeveel risico kunt en wilt u lopen?
- Wat wilt u met uw beleggingen bereiken?
- Wanneer heeft u het belegde vermogen nodig?

3. De rol van het beleggingsbeleid

- Het nut van spreiding
- De strategische vermogensverdeling
- De aanbevolen tactische vermogensverdeling
- Hoe komt de beleggingsvisie van Duisenburgh tot stand?

4. Vijf portefeuilleprofielen

1. WAT WILT U MET UW VERMOGEN KUNNEN DOEN?

Om u zo goed mogelijk te kunnen adviseren is het belangrijk dat wij weten wat het doel is van uw vermogen. Het doel van uw vermogen vormt namelijk de leidraad voor de invulling van uw effectenportefeuille.

Daarnaast is het belangrijk dat wij weten waarom u wilt beleggen, wat uw beleggingshorizon is, hoeveel risico u kunt of wilt lopen en wat uw huidige financiële situatie is. Deze vragen stellen wij u door middel van de vragenlijst “portefeuilleprofiel”.

De antwoorden die u geeft op de vragen uit deze vragenlijst leiden tot een portefeuilleprofiel (risicoprofiel). Met deze gegevens beoordeelt de adviseur op basis van de gesprekken die hij met u heeft gevoerd of hij dit risicoprofiel passend vindt bij uw persoonlijke situatie. De visie van de adviseur is leidend voor het profiel dat wij u adviseren.

Dit portefeuilleprofiel is het uitgangspunt voor de invulling van uw effectenportefeuille. U kunt er ook voor kiezen om af te wijken van het portefeuilleprofiel dat wij u adviseren. Dit is uw eigen verantwoordelijkheid maar wordt door ons afgeraden.

In de vragenlijst “portefeuilleprofiel” vragen wij u tevens hoeveel u van beleggen afweet en hoeveel ervaring u heeft met beleggen. Zo kunnen wij u optimaal informeren over de verschillende beleggingsproducten.

Duisenburgh Vermogensregie BV heeft vijf portefeuilleprofielen, van zeer defensief tot zeer offensief. De kenmerken van ieder portefeuilleprofiel zijn anders en bepalen welke beleggingen het beste bij u passen.

Een portefeuilleprofiel geeft een indicatie hoeveel risico u met uw effecten kunt lopen. Het geeft daarnaast een indicatie van wat het rendement van uw effecten kan zijn.

Het uiteindelijk gekozen portefeuilleprofiel ligt niet voor altijd vast. Als uw persoonlijke situatie verandert kunnen uw ideeën over wat u met uw effecten wilt bereiken veranderen, of het risico dat u wilt lopen. In dat geval zal er worden bekeken of u uw portefeuilleprofiel wilt aanpassen. De gevolgen van het wijzigen van uw portefeuilleprofiel zullen uitgebreid met u worden besproken.

In deze informatiewijzer wordt uitgelegd wat de kenmerken van de verschillende portefeuilleprofielen zijn. De cijfers in deze informatiewijzer over opbrengsten en risico's gelden niet als belofte of garantie voor de toekomst.

Naast de vragenlijst voor bepaling van het portefeuilleprofiel, maakt de adviseur tijdens het intakegesprek een uitgebreide inventarisatie van uw persoonlijke situatie. Op deze manier zorgen wij ervoor dat uw beleggingsportefeuille en de risico's die genomen worden, passen bij uw situatie en het doel dat u met het belegde vermogen voor ogen heeft.

Tijdens voorgenoemde inventarisatie wordt samen met u een beleggingsdoelstelling vastgesteld voor het vermogen dat u bij ons onderbrengt. Bij het formuleren van uw beleggingsdoelstelling gaat het om een afweging tussen rendement en risico. Het vermogen moet enerzijds een rendement opleveren waardoor de cliënt zijn doelstellingen realiseert. Anderzijds mag u alleen die risico's lopen die u wenselijk acht en kunt dragen.

Om u een zo goed mogelijk inzicht te geven in de verhouding tussen verwachte rendementen en de daarmee samenhangende risico's maken wij gebruik van het *Risicotolerantiemodel*. Het model is één van de mogelijke benaderingswijzen om inzicht te krijgen in de ontwikkeling van vermogen. Het maakt inzichtelijk binnen welke bandbreedte het vermogen zich gedurende een bepaalde periode met een grote mate van waarschijnlijkheid kan ontwikkelen, rekening houdend met het verwachte rendement en de volatiliteit van de verschillende beleggingscategorieën.

2. WAT BEPAALT UW PORTEFEUILLEPROFIEL?

Bij de vaststelling van uw portefeuilleprofiel en de daarmee samenhangende samenstelling van uw effectenportefeuille wordt met een aantal factoren rekening gehouden. Deze factoren zijn:

- Hoeveel risico u kunt en wenst te lopen;
- Wat het doel is van uw beleggingen;
- Wanneer u het belegde geld nodig heeft.

Wanneer er in deze context over risico gesproken wordt, bedoelen wij de jaarlijkse koersbewegingen van uw effecten. De volatiliteit. Wanneer u belegt, loopt u altijd risico. Dat risico kan groot of klein zijn en is afhankelijk van wat u met uw beleggingen wilt bereiken.

Er zijn 2 soorten risico: objectief en subjectief risico.

Objectief risico hangt samen met het risico dat u feitelijk kunt dragen. Dit is afhankelijk van uw financiële situatie en kan voor korte of lange termijn worden gepland. Ook uw persoonlijke voorkeuren en mogelijkheden spelen hierbij een rol.

Subjectief risico wordt bepaald door uw houding ten opzichte van risico's bij beleggingen. Wat is voor u acceptabel en hoe staat u bijvoorbeeld tegenover grote koersschommelingen. Emoties spelen hierbij eveneens een rol.

Ook wat u met uw beleggingen wenst te bereiken of wanneer u het belegde geld nodig heeft zijn van invloed op het portefeuilleprofiel. Wanneer u het geld voor een langere periode kunt missen, heeft u langer de tijd om eventuele verliezen te compenseren en kunt u wat meer risico nemen. Wanneer we beleggingsresultaten over een periode van vijf tot tien jaar bekijken, blijken resultaten vaak gelijkmatiger te zijn dan wanneer de beleggingsresultaten van binnen één jaar bekeken worden.

Hoe voorzichtiger u bent, hoe defensiever uw portefeuilleprofiel wordt. Met een defensieve strategie verlaagt u de risico's van uw effectenportefeuille maar ook het verwachte rendement op de lange termijn zal lager uitvallen dan bij een meer offensief profiel.

3. DE ROL VAN HET BELEGGINGSBELEID

Door de beleggingen in uw effectenportefeuille te spreiden, spreidt u ook uw risico.

Bij elk portefeuilleprofiel past een verdeling van uw te beleggen vermogen over aandelen (en onroerend goed), obligaties, liquiditeiten en alternatieve beleggingen (met hoge en lage volatiliteit). Liquiditeiten, obligaties en alternatieve beleggingen met een lage volatiliteit vallen onder de noemer: vastrentende waarden. Aandelen, onroerend goed en alternatieve beleggingen met een hoge volatiliteit vallen onder de noemer: zakelijke waarden.

Bij de verdeling onder de diverse vermogenscategorieën, onderscheiden we twee soorten vermogensverdeling: de strategische vermogensverdeling en de aanbevolen vermogensverdeling.

De strategische vermogensverdeling wordt ook wel strategische asset allocatie genoemd. Deze verdeling geeft de minimale en maximale bandbreedte aan van ieder van de vermogenscategorieën. Deze bandbreedte wordt uitgedrukt in een percentage. Liquiditeiten, obligaties, aandelen, onroerend goed en alternatieve beleggingen kunnen binnen deze bandbreedtes variëren.

De werkelijke vermogensverdeling van de portefeuille kan door marktontwikkelingen in de loop van de tijd gaan afwijken van de verdeling op basis van uw portefeuilleprofiel. Als bijvoorbeeld de vermogenscategorie aandelen een sterke groei heeft laten zien, kan in uw portefeuille een groot belang in de categorie aandelen ontstaan. Misschien wel een groter belang dan gezien uw portefeuilleprofiel wenselijk is.

De aanbevolen vermogensverdeling wordt ook wel tactische asset allocatie genoemd. Hier gaat het om de specifieke invulling van uw portefeuille, de actuele weging van elke beleggingscategorie. Met de tactische asset allocatie wordt gezocht naar de te behalen voordelen uit de korte termijn rendementsverwachtingen van de verschillende vermogenscategorieën. Zo wordt de ene vermogenscategorie 'overwogen' ten opzichte van het neutrale niveau van de strategische vermogensverdeling als we hier kansen zien, de andere vermogenscategorie 'onderwogen' wordt als daar een daling verwacht wordt. Aanpassingen in de aanbevolen niveaus vinden plaats naar aanleiding van onze visie op de financiële markten. Het tactische beleid wordt verwoord in de beleggingsvisie van Duisenburgh Vermogensregie BV. Deze bepaalt dus mede de geadviseerde positie binnen de bandbreedte.

Wij richten ons met ons vermogensadvies op de lange termijn. Omdat wij geen eigen economisch bureau hebben, maken wij gebruik van research van externe partijen. De verwachte rendementen voor elk portefeuilleprofiel worden jaarlijks tijdens de eerste bijeenkomst van het Investment Committee bepaald. De strategische weging van elke profiel vormt het uitgangspunt.

Om het risico van een effectenportefeuille te bepalen is de beweeglijkheid van de waarde van de totale portefeuille (volatiliteit) de belangrijkste maatstaf. Bij het vaststellen van de volatiliteit van elk portefeuilleprofiel hebben wij ons geconformeerd aan de 'Aanbevelingen voor standaarddeviaties' van de VBA. Op basis van de standaarddeviaties per vermogenscategorie berekenen wij voor elk portefeuilleprofiel de standaarddeviatie. Ook hier geldt de strategische weging als uitgangspunt.

De beleggingsportefeuille bestaat uit circa 15-20 actieven en passieve beleggingsfondsen. Elk beleggingsfonds is zorgvuldig gekozen voor een bepaalde regio en/of beleggingsstijl.

Voor de selectie van beleggingsfondsen hanteren wij een aantal criteria. Er wordt onder andere (maar niet uitsluitend) gekeken naar:

1) Algemene beoordelingscriteria

- a. Mandaat (*opdracht*)
- b. Trackrecord (*prestaties uit het verleden*)
- c. Kostenstructuur
- d. Liquiditeit
- e. Tegenpartijrisico (*het risico dat de tegenpartij niet aan zijn verplichtingen kan voldoen*)
- f. Risicobeheer
- g. Structuur

2) Specifieke beoordelingscriteria

- a. Minimaal drie sterren van het rating bureau Morningstar
- b. Kwaliteitsbeoordeling minimaal "brons" door Morningstar (indien aanwezig)
- c. Minimaal fondsvermogen = EUR 250 mio
- d. Aantal fonds posities is minimaal 15
- e. Oprichtingsdata van het fonds minimaal 3 jaar geleden
- f. De langstzittende beheerder moet minimaal 3 jaar in het fonds actief zijn

Morningstar is een bron voor uitgebreide, objectieve en onafhankelijke informatie over beleggingsfondsen.

3) TER (*Total Expense Ratio*)

- a. TER aandelenfondsen = maximaal 2,25%
- b. TER obligatiefondsen = maximaal 1,00%
- c. TER converteerbare obligaties = maximaal 1,25%
- d. TER garantiestructuren = maximaal 1,25%

De TER zegt iets over de totale kosten van een specifiek beleggingsfonds.

4) Sharpe Ratio

Sharpe ratio minimaal 0,25 (afhankelijk van marktomstandigheden). De sharpe ratio wordt overruled als het fonds gemiddeld in het eerste kwartiel zit van de asset-categorie.

De sharpe ratio is een meting van de naar risico gecorrigeerde prestatie van het beleggingsfonds.

5) Informatieratio

De informatieratio dient positief te zijn (>0).

De informatieratio is een meting voor het risico gecorrigeerd rendement van de belegging.

De selectie, monitoring en vervanging van beleggingsfondsen is een continu proces.

De invulling van de beleggingsportefeuille en de beleggingsadviezen zijn steeds gebaseerd op onze beleggingsvisie.

De beleggingsstrategie van Duisenburgh Vermogensregie is gericht op de lange termijn en kenmerkt zich als een “multi asset strategy” in combinatie met gedelegeerd vermogensbeheer en een “buy & hold strategy”. Wij vertrouwen hierbij op de expertise van de fondsmanagers en de wijzigingen die zij aan kunnen brengen binnen het fonds zelf. Wij streven naar een goed gespreide portefeuille waarbij gebruik wordt gemaakt van extern beheerde beleggingsfondsen.

Onze beleggingsvoorstellen worden te allen tijde afgeleid van onze modelportefeuilles, passend bij het beleggingsprofiel van de cliënt. Op continu basis zullen de modelportefeuilles getoetst en bewaakt worden.

De beleggingsadviseurs hanteren de modelportefeuille als blauwdruk en kunnen hier naar eigen inzicht vanaf wijken. Indien er afgeweken wordt worden de beleggingsbeslissingen en overwegingen goed vastgelegd en uitgebreid aan u toegelicht.

Hoofdstuk 4: Vijf portefeuilleprofielen

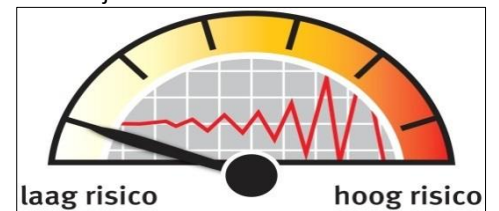
Portefeuilleprofiel 1 Zeer Defensief

	Zeer Defens.	Defensief	Neutraal	Offensief	Zeer Offens.
Profielindicator					

Met een Zeer Defensieve portefeuille streeft u naar beter rendement dan met een spaarrekening en u wilt de risico's zoveel mogelijk vermijden.

Zeer defensief

Risicowijzer

Minimale beleggingshorizon 2 jaar

Asset allocatie	Vermogenscategorie	Minimale weging	Strategische weging	Maximale weging	Bandbreedte
Vastrentende Waarden	Liquiditeiten	0,00%	0,00%	30,00%	
	Obligaties	55,00%	70,00%	85,00%	
	Alternatives Low Volatility	15,00%	20,00%	25,00%	
			90,00%	80% - 100%	
Zakelijke waarden	Aandelen	0,00%	10,00%	20,00%	
	Onroerend Goed	0,00%	0,00%	5,00%	
	Alternatives High Volatility	0,00%	0,00%	5,00%	
			10,00%	0% - 20%	
Totaal			100,00%		

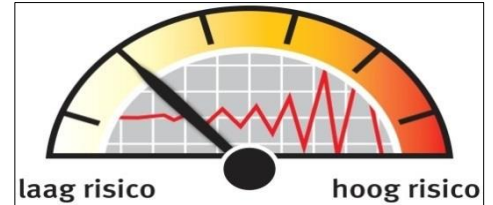
Portefeuilleprofiel 2 Defensief

Profielindicator Zeer Defens. Defensief Neutraal Offensief Zeer Offens.

U realiseert zich dat beleggen in aandelen bij vermogensopbouw op de langere termijn een hoger rendement op kan leveren, maar u wilt de risico's zoveel mogelijk beperken.

Defensief

Risicowijzer

Minimale beleggingshorizon 5 jaar

Asset allocatie	Vermogenscategorie	Minimale weging	Strategische weging	Maximale weging	Bandbreedte
Vastrentende Waarden	Liquiditeiten	0,00%	0,00%	40,00%	
	Obligaties	40,00%	60,00%	80,00%	
	Alternatives Low Volatility	10,00%	15,00%	20,00%	
			75,00%		60% - 90%
Zakelijke waarden	Aandelen	10,00%	20,00%	30,00%	
	Onroerend Goed	0,00%	2,50%	5,00%	
	Alternatives High Volatility	0,00%	2,50%	5,00%	
			25,00%		10% - 40%
Totaal			100,00%		

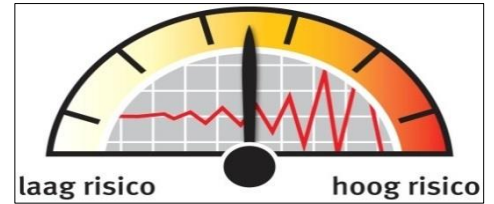
Portefeuilleprofiel 3 Neutraal

Profielindicator Zeer Defens. Defensief Neutraal Offensief Zeer Offens.

U bent bereid wat meer risico te nemen in uw portefeuille en u weet welke kansen daar tegenover staan. De portefeuille is gespreid en bestaat voor ongeveer de helft uit vastrentende waarden en voor de helft uit zakelijke waarden.

Neutraal

Risicowijzer

Minimale beleggingshorizon 7 jaar

Asset allocatie	Vermogenscategorie	Minimale weging	Strategische weging	Maximale weging	Bandbreedte
Vastrentende Waarden	Liquiditeiten	0,00%	0,00%	50,00%	
	Obligaties	25,00%	40,00%	55,00%	
	Alternatives Low Volatility	0,00%	10,00%	20,00%	
			50,00%		25% - 75%
Zakelijke waarden	Aandelen	25,00%	40,00%	55,00%	
	Onroerend Goed	0,00%	5,00%	10,00%	
	Alternatives High Volatility	0,00%	5,00%	10,00%	
			50,00%		25% - 75%
Totaal			100,00%		

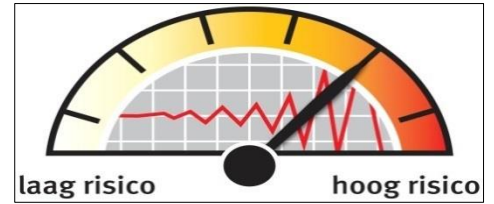
Portefeuilleprofiel 4 Offensief

Profielindicator	☐ Zeer Defens.	☐ Defensief	☐ Neutraal	☒ Offensief	☐ Zeer Offens.
------------------	---------------------------------------	------------------------------------	-----------------------------------	---	---------------------------------------

Door het accent in de portefeuille wat meer op aandelen te leggen, streeft u naar een hoger rendement. U accepteert de risico's die daarmee gepaard gaan.

Offensief

Risicowijzer

Minimale beleggingshorizon 10 jaar

Asset allocatie	Vermogenscategorie	Minimale weging	Strategische weging	Maximale weging	Bandbreedte
Vastrentende Waarden	Liquiditeiten	0,00%	0,00%	30,00%	
	Obligaties	10,00%	20,00%	30,00%	
	Alternatives Low Volatility	0,00%	5,00%	10,00%	
			25,00%		10% - 40%
Zakelijke waarden	Aandelen	50,00%	55,00%	60,00%	
	Onroerend Goed	5,00%	10,00%	15,00%	
	Alternatives High Volatility	5,00%	10,00%	15,00%	
				75,00%	
Totaal			100,00%		

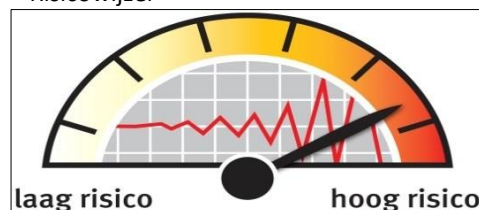
Portefeuilleprofiel 5 Zeer Offensief

Profielindicator Zeer Defens. Defensief Neutraal Offensief Zeer Offens.

Het streven naar rendement is een van de belangrijkste overwegingen voor u om te beleggen. De Zeer Offensieve portefeuille bestaat voornamelijk uit zakelijke waarden.

Zeer offensief

Risicowijzer

Minimale beleggingshorizon **12 jaar**

Asset allocatie	Vermogenscategorie	Minimale weging	Strategische weging	Maximale weging	Bandbreedte
Vastrentende Waarden	Liquiditeiten	0,00%	0,00%	30,00%	
	Obligaties	0,00%	10,00%	20,00%	
	Alternatives Low Volatility	0,00%	2,50%	5,00%	
				12,50%	
Zakelijke waarden	Aandelen	60,00%	67,50%	75,00%	
	Onroerend Goed	5,00%	10,00%	15,00%	
	Alternatives High Volatility	5,00%	10,00%	15,00%	
				87,50%	
Totaal			100,00%		

Let op:

De gehanteerde risicowijzers geven de beweeglijkheid (volatiliteit) van de beleggingen binnen het betreffende portefeuilleprofiel aan. De wijzer is gebaseerd op de beweeglijkheid van koersen in het verleden. Het is een indicatie voor de beweeglijkheid in de toekomst, maar geen garantie. De risicowijzer gaat uit van een gespreide beleggingsportefeuille en een lange beleggingshorizon. Een minder gespreide portefeuille en/of een kortere horizon leidt veelal tot een hoger risico. Naast de beweeglijkheid zijn er nog diverse andere risico's die invloed hebben op het uiteindelijke beleggingsresultaat. Ook bij een "laag risico" kunt u geld verliezen.

Voor meer uitgebreide informatie over de risicoprofielen van Duisenburgh Vermogensregie verwijzen wij u naar de informatiewijzer "Portefeuilleprofielen & Beleggingsbeleid."

Hoofdstuk 5: Kenmerken van effecten

Aan alle vormen van beleggen zijn risico's verbonden. De effecteninstelling is verplicht de cliënt hierop te wijzen. De risico's zijn afhankelijk van de belegging. Een belegging kan in meer of mindere mate speculatief zijn. Meestal geldt dat een belegging met een hoger verwacht rendement grotere risico's met zich meebrengt. Zeker bij het beleggen in buitenlandse effecten kan de overheidspolitiek in het desbetreffende land gevolgen hebben voor de waarde van de belegging. Daarnaast dient bij het beleggen in buitenlandse effecten rekening te worden gehouden met het valutarisico.

Hieronder worden de kenmerken van de effecten besproken waarin voor de cliënt mag worden gehandeld, alsmede de daaraan verbonden specifieke beleggingsrisico's.

Aandelen

Aandelen zijn deelnemingen in het aandelenkapitaal van een vennootschap. De aandeelhouder mag zich – economisch gezien – beschouwen als een bezitter van een deel van het vermogen van een onderneming. Aandelen kunnen op naam zijn gesteld of aan toonder luiden. Bij aandelen is sprake van risicodragend kapitaal. In geval van faillissement kan de waarde teruglopen tot nul. De waardeontwikkeling is vooral afhankelijk van de gerealiseerde en verwachte bedrijfsresultaten en de dividendpolitiek van de betrokken vennootschap. Aandeelhouders komen pas voor dividend in aanmerking, nadat alle overige kapitaalverschaffers het aan het toekomstige rendement hebben ontvangen.

De risico's van een belegging in aandelen kunnen dus zeer verschillend zijn, afhankelijk van onder meer de ontwikkelingen bij de onderneming en de kwaliteit van het management.

Certificaten van aandelen

Certificaten van aandelen zijn effecten die originele aandelen vertegenwoordigen. De aandelen zelf zijn meestal in beheer bij een administratiekantoor. Certificaathouders zijn als het ware deelgerechtigd in de onderliggende aandelen. Niet alle rechten die zijn verbonden aan aandelen, zijn ook van toepassing op certificaten van aandelen (vaak is bijvoorbeeld het aan aandelen verbonden stemrecht beperkt).

De risico's zijn in principe hetzelfde als de risico's aan gewone aandelen.

Obligaties

Obligaties zijn schuldbrieven van een lening uitgegeven door een (overheids)instelling. Over de schuld wordt door de instelling die de obligatie heeft uitgegeven over het algemeen een vooraf overeengekomen rente vergoed. Nagenoeg alle obligaties zijn aflosbaar. Obligaties behoren tot het zogenaamde vreemd vermogen (geleend geld) van een onderneming.

Er bestaan bijzondere vormen van obligaties. Deze bijzondere vormen kunnen betrekking hebben op de wijze van rentebetaling, de wijze van aflossing, de wijze van uitgifte en bijzondere leningvoorwaarden. Het rendement op de obligatie kan bijvoorbeeld (mede) afhankelijk worden gesteld van de geldende rentestand (voorbeelden zijn surplus-obligaties en rente-indexobligaties) of

van de winst van de instelling die de obligatie heeft uitgegeven (zoals winstdelende obligaties en inkomstenobligaties). Er bestaan ook obligaties waarop geen rente wordt uitbetaald (zerobonds). Het rendement op deze obligaties wordt verkregen uit het verschil tussen de uitgiftekoers en de latere aflossingkoers.

Ook een belegging in obligaties draagt risico's met zich mee. De koers van een obligatie is over het algemeen in de eerste plaats afhankelijk van de rentestand, zodat koersschommelingen kunnen plaatsvinden. Voorts is de goedgeheid van de uitgevende instelling belangrijk. Ingeval van faillissement van de uitgevende instelling gelden de obligatiehouders als concurrentie onverzekerde crediteuren van de uitgevende instelling, tenzij ten behoeve van de obligatiehouder een speciale zekerheid is bedongen.

Converteerbare obligaties

De converteerbare obligatie (ook wel "convertible" genoemd) is een obligatie die gedurende de zogenaamde conversieperiode tegen de conversiekoers onder bepaalde voorwaarden (meestal op verzoek van de belegger) kan worden omgewisseld tegen aandelen.

Een converteerbare obligatie vertoont kenmerken van zowel een obligatie als van een aandeel. Voor de risico's wordt derhalve verwezen naar de risico's die zijn verbonden aan deze effecten.

Een reverse convertible is een obligatie die naar de keuze van de debiteur/uitgevende instelling kan worden afgelost tegen de hoofdsom of een in de leningsvoorwaarden vastgelegd aantal aandelen. Dit is het omgekeerde van een gewone convertible waarbij de keuze bij de belegger ligt.

Een reverse convertible is een belegging met hoog risico omdat de belegger in feite een put-optie heeft geschreven. Hij draagt het neerwaarts risico van het aandeel, zonder te profiteren van een koersstijging van het aandeel. Daartegenover staat vaak een relatief hoge rentevergoeding.

Warrants

Een warrant vertegenwoordigt het recht om gedurende een vastgestelde periode een bepaald aantal (certificaten van) aandelen of obligaties (of in een enkel geval een bepaalde hoeveelheid vreemde valuta) te kopen tegen een vooraf vastgestelde prijs van de vennootschap die ze beschikbaar heeft gesteld. Een warrant lijkt op een optie met dien verstande dat een warrant een recht vertegenwoordigt jegens het betrokken bedrijf.

De risico's die zijn verbonden aan warrants zijn vergelijkbaar met de risico's die zijn verbonden aan het kopen van callopties.

Opties

Een optie is een contract waarbij de partij die de optie verstrekt (de "schrijver") aan zijn wederpartij het recht toekent om een onderliggende waarde, bijvoorbeeld een pakket aandelen of een vastgestelde hoeveelheid goud, gedurende of aan het einde van een overeengekomen periode te kopen (we spreken dan van een "calloptie") of te verkopen (we spreken dan van een "putoptie") tegen een prijs welke van te voren is bepaald of waarvan overeengekomen is op welke wijze deze bepaald zal worden. Voor dit recht betaalt de wederpartij meestal een premie aan de schrijver. De

premie bedraagt slechts een fractie van de onderliggende waarde. Hierdoor leidt een koersschommeling van de onderliggende waarde tot grotere winsten of verliezen voor de houder van een optie (de zogenaamde hefboomwerking).

Meestal is de optie tussentijds verhandelbaar: zowel callopties als put-opties kan men dan kopen en verkopen. De tegenpartij van een koper van een calloptie is de schrijver (verkoper) van de calloptie en de tegenpartij van een koper van een putoptie is een schrijver van de putoptie. De premie die dient te worden betaald, is onder meer afhankelijk van de waardeontwikkeling (koers) van de onderliggende waarde.

Het kopen van opties

Een optie(contract) geeft de koper het recht (niet de verplichting!) om gedurende of aan het eind van een zekere periode een zekere hoeveelheid van een onderliggende waarde (bijvoorbeeld obligaties of een vastgestelde hoeveelheid dollars) te kopen (calloptie) of te verkopen (putoptie) tegen een vooraf overeengekomen prijs. De koper hoeft dus geen gebruik te maken van de optie. Voor het recht dat de koper van een optie verkrijgt, betaalt de koper een premie.

De koper van een optie loopt het risico dat de betaalde premie verloren gaat (het verlies is overigens beperkt tot de premie en kan niet meer bedragen).

Het verkopen of schrijven van opties

Een schrijver van een optie neemt de verplichting (geen recht) op zich om de onderliggende waarde te leveren (schrijver van de calloptie) of af te nemen (schrijver van de putoptie) tegen de afgesproken prijs. Hij heeft dus een leveringsplicht of ontvangstplicht, waarvoor de schrijver een premie ontvangt.

Bij het schrijven van opties wordt onderscheid gemaakt tussen het gedekt en ongedekt (naakt) schrijven van opties. Onder gedekt schrijven wordt verstaan het schrijven van een calloptie op de onderliggende waarde die schrijver zelf in bezit heeft (de cliënt kan dus leveren). Bij het ongedekt of naakt schrijven heeft men deze stukken niet in bezit en zullen tegen de dan geldende koers alsnog moeten worden geleverd. Het schrijven van putopties wordt altijd als ongedekt beschouwd (men is immers verplicht om de onderliggende waarde te kopen, indien de koper van de optie van zijn recht gebruik wenst te maken). Om er zeker van te zijn dat een schrijver aan zijn verplichtingen kan voldoen, dient de schrijver een zekerheid (margin) te voldoen.

De schrijver van een optie kan te maken krijgen met (onbeperkte) verliezen, die vele malen groter kunnen zijn dan de ontvangen premie. Hierbij dient onderscheid te worden gemaakt bij het gedekt en het ongedekt schrijven van opties. Het gedekt schrijven van een calloptie kan bijvoorbeeld een effectenportefeuille juist beschermen tegen waardevermindering van de portefeuille. Bij het ongedekt schrijven van opties kunnen de verliezen in principe onbeperkt zijn. Zorgvuldig afgewogen dient te worden of een dergelijke transactie voor de cliënt geschikt is, mede gelet op de financiële positie van cliënt en het doel van de belegging van de cliënt.

Termijncontracten

Een termijncontract is de verplichting (geen recht) om een zekere hoeveelheid van een bepaalde onderliggende waarde (zoals valuta, goederen of grondstoffen) te kopen of te verkopen tegen een

vastgestelde prijs met levering op termijn. Een termijncontract kan worden gekocht of verkocht. De koper van een termijncontract (ook wel houder van een “long positie” genoemd) neemt de verplichting op zich om de afgesproken hoeveelheid in ontvangst te nemen en te betalen.

De verkoper (houder van een “short” positie) heeft een leveringsplicht. Het is over het algemeen niet de bedoeling om de partij goederen of financiële waarden daadwerkelijk te ontvangen of te leveren. De termijnhandel kent een hoge mate van hefboomwerking. Bij het afsluiten van een termijncontract behoeft maar een gering deel van de werkelijke waarde te worden gestort. Een beperkte koersschommeling kan derhalve tot grote verliezen (of winsten) leiden.

Het verlies op termijncontracten, alsmede opties hierop, kan aanzienlijk zijn. Het verlies hoeft niet beperkt te zijn tot de inleg. Onder bepaalde marktomstandigheden kan het moeilijk of zelfs onmogelijk zijn om een positie te sluiten/liquideren. De verliezen zijn dan niet gelimiteerd. Het geven van een “stop-loss” of “stop-limit” opdracht zullen de verliezen niet noodzakelijkerwijze kunnen beperken. Zorgvuldig afgewogen dient te worden of dergelijke transacties voor de cliënt geschikt zijn, mede gelet op de financiële positie van de cliënt en het doel van zijn belegging.

Overig

Deze bijlage kan niet alle kenmerken van alle effecten en de daaraan verbonden risico's beschrijven. Ingeval de kenmerken van de effecten die hierboven zijn beschreven (en waarin wordt belegd) afwijken, zal de cliënt op diens aanvraag schriftelijk van deze afwijkende kenmerken en specifieke beleggingsrisico's op de hoogte worden gesteld. Ook in het geval voor de cliënt wordt gehandeld in effecten die hierboven niet zijn beschreven, zal de cliënt op zijn verzoek schriftelijk op de hoogte worden gesteld van de kenmerken van deze effecten en de daaraan verbonden specifieke risico's.

Bij het kiezen van beleggingen dient de cliënt een goede afweging te maken welke effecten binnen zijn of haar beleggingsdoelstelling vallen. Aan alle vormen van beleggen zijn in meer of mindere mate risico's verbonden. Met name het schrijven van ongedekte opties, termijncontracten (en opties op termijncontracten) kunnen zeer risicovol zijn. De cliënt dient alleen in deze risicovolle beleggingen te handelen indien de cliënt het (eventuele) verlies kan en wil dragen en zich terdege bewust is van de risico's.